

Konfirmander i Irsta

1914 kyrka 1914

1917 kyrka 1917

1959 kyrka 1959

1969 kyrka 1969

Några konfirmandsbilder från olika år i Irsta kyrka. Se hur klädmotet växlar från svart till vitt, från finkläder till kåpor. Frisyerna har också varierat under åren.

På sidan 13 kan ni läsa hur jag under sommaren arbetade med att ta fram namn och kort på nästan alla konfirmander och hur vi presenterade dem på en utställning i kyrkan.

Är det någon som känner igen mig på ett av korten?

Sven Olby

Västerås Släktforskarclubb
Orgnr: 878001-8324
ISSN 1402-300

Föreningen bildades 1963 och har till ändamål att förena dem som är intresserade av släktforskning och liknande forskning. Vi har ca 500 medlemmar och är anslutna till Sveriges Släktforskarförbund.

Medlemsavgift 120 kr.
Familjeavgift 150 kr
Junioravgift (under 25 år) 20 kr
Plusgironummer: 96 054-2
Bankgiro: 5481-4843
Upplaga 550 ex.

Adressändring: Meddela kassören snarast, så att utskicken kommer fram till dig.
Artiklar, tips och uppslag mottages tacksamt av redaktionskommittén.

Redaktionskommitté:

Ulla Sköld
Orkangatan 4
723 50 Västerås
Tel: 021-80 46 35
E-post:
ulla.skold@tele2.se

Karin Jyrell
Stolphusgatan 4
723 53 Västerås
Tel: 021-84 15 88
E-post: karin.jyrell@tele2.se

Ingemar Widestig
Lyckovägen 13
734 37 Hallstahammar
Tel: 0220-127 90
E-post:
ingemar.widestig@telia.com

Materialansvarig

Gun Enwall-Larsson
Krysshammargränd 4
724 64 Västerås
Tel: 021-13 16 42
E-post: b-v.larsson@spray.se

Styrelse

Ordförande Sven Olby
Ragnarökgatan 12
723 55 Västerås
Tel: 021-204 94
E-post: sven.olby@telia.com

Vice ordf. Peder Danielsson
Frödings väg 7
723 34 Västerås
Tel: 021-14 05 47
E-post: peder.danielsson@enkoping.se

Sekreterare Karin Jyrell
Stolphusgatan 4
723 53 Västerås
Tel: 021-84 15 88
E-post: karin.jyrell@tele2.se

Kassör Gunnar Andersson
Soldatgatan 8
723 45 Västerås
Tel: 021-12 35 48
E-post: gg.andersson@telia.com

Ledamot Ingemar Widestig
Lyckovägen 13
734 37 Hallstahammar
Tel: 0220-127 90
E-post:
ingemar.widestig@telia.com

Ledamot Larsowe Roman
Kungsfågelgatan 38
724 69 Västerås
Tel: 021-35 86 91
E-post: owerom@tele2.se

Suppleant Ulla Sköld
Orkangatan 4
723 50 Västerås
Tel: 021-80 46 35
E-post:
ulla.skold@tele2.se

Suppleant Monica Holmgren
Gamla vägen 6
722 33 Västerås
Tel: 021-660 57
E-post:
hakanholmgren@telia.com

Revisor Maria Bäversten
Fyrbåksvägen 1
722 10 Västerås
E-post: mariabaversten@vasteras2.net

Revisor Lennart Jonsson
Lerkärllsgatan 13
723 51 Västerås
Tel: 021-41 65 24
E-post: lennart33@tele2.se

Valberedning

Brage Lundström
Vakans finns

Redaktör

Vakant

Finns det någon som ställer upp?

Innehåll

Ordföranden har ordet	3
Åter till fädernas marker del 9	4
Lösa en forskaruppgift	6
Om hur några soldater ...	7
Några användbara CDn	9
Boka dator på biblioteket	10
Bortskänkes	10
Carl von Linné i Kolbäck	10
Nya böcker i bokhyllan	10
Skultuna och några skandaler	11
Vilka är konfirmanderna?	13
Våra egna CD	14
Skillingtryck	15
Namn åt de döda 1901-1946	15
Rytterne kyrka	16
Höstens klubbaktiviteter	17
Sök gravar på Internet	19
Nya medlemmar	20
Lösning till förra läsövningen	20
Notiser	20
Läsövning med lösning	21
Husförhörsmall, Adelstitlar	21
Efterlysningar	22
Konservering av prästänkan	23
Vårens program	24

Manusstopp för nästa nr. 1 feb.

Adressen till klubbens hemsida:
www.arosiana.se

Ordföranden har ordet

Släktforskar dagarna hölls i år i Halmstad den 23-25 augusti. Utställningarna fanns både på teatern och i det pampiga biblioteket.

Första dagen var det ordförandekonferens, där vi fick information om förbundets ekonomiska läge. Vidare planeras för en ny utökad "Dödslista". Se sidan 15.

En broschyr håller på att framställas, tillsammans med Hembildningsförbundet, där man påpekar den kulturförstöring som pågår, då gamla gravstenar tas bort och förstörs. Den skall delas ut till alla beslutsfattare i församlingarna.

Förbundet hoppas också få in uppgifter från landets samtliga församlingar för att kunna sammanställa en "Sveriges gravbok", på en CD.

Anbytarforum på förbundets hemsida Rötter kommer att byta skepnad. För att kunna skriva inlägg måste man vara registrerad användare och betala en avgift på 100 kr per år. Detta är nödvändigt eftersom det tidigare förekommit många anonyma inlägg med direkta personangrepp. Att läsa inläggen är fortfarande gratis.

Tyvärr lämnar inte Riksarkivet ut uppgifter till en CD med "Sveriges befolkning 1990".

Riksstämman hölls på lördagen i teatersalongen och öppnades av förbundsordföranden Ted Rosvall. Det var en välbesökt

stämma med 151 representanter från landets släktforskarföreningar. Stämman leddes av 1:e vice ordföranden i Halmstads stadfullmäktige Ulla Winblad. Sekreterare var Anna Lena Hultman och som bisittare valdes under-tecknad. Klubben representerades av Ulla Sköld och mej.

Förbundets dåliga ekonomi med stora underskott både 2005 och 2006 behandlades naturligtvis. Olof Cronberg, DIS ordförande, föreslog att frågan om ansvarsfrihet skulle skjutas upp till en extrastämma eftersom det fanns oklarheter i räkenskaperna. Efter votering beslutades att frågan skulle behandlas på stämman.

Styrelsen: Siv Bergman, Karl-Ingvar Ångström, Ingrid Månsson-Lagergren, Anna-Lena Andersson, Anna-Karin Westerlund, Ulf Mannberg, Jan Nilsson, Michael Lundholm, Barbro Stålheim, Lars Sundell och Ted Rosvall. Foto: Åke Dahlkvist

Med rösterna 89 för och 52 mot, beviljades styrelsen sedan ansvarsfrihet för 2006. Sture Bjelk-åker, DIS, begärde att en protokollsanteckning skulle göras där styrelsen avkrävdes betydligt hårdare styrning och tätare rapportering av förbundets ekonomi både inom styrelsen och till medlemsföreningarna.

Hyran för förbundets lokaler i Stockholm belastar budgeten alltför mycket, varför en lokaliseringskommitté tillsattes för att söka en billigare lösning. Det innebär att också förbundets hyresgäster måste flytta.

Fyra nya ledamöter invaldes i styrelsen: Siv Bergman Anders-torp, Barbro Stålheim Stigtomta, Karl-Ingvar Ångström Härnösand och Lars Sundell Stockholm. Det blev Lars som fick det ansvarsfulla uppdraget att få balans på förbundets inkomster och utgifter. Det är bara att önska den nya styrelsen lycka till.

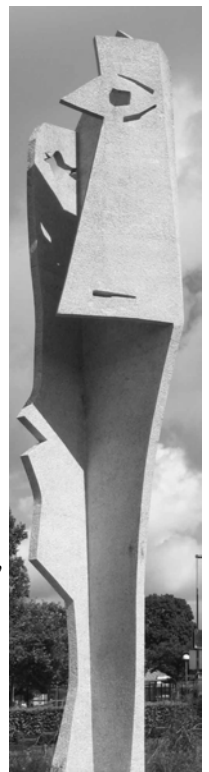
Nästa år hålls dagarna på Euro-paporten i Malmö den 29-31 augusti.

Temat blir: Roskildefreden 1658, en ny gräns men samma folk. Information kommer fortlöpande att finnas på hemsidan: www.malmo2008.se

Avslutningsvis vill jag önska er alla **God Jul och Gott Nytt År.**

Sven Olby

Sevärdhet i Halmstad Kvinnohuvud av Pablo Picasso, vars hustru Jacqueline Roque stod modell!?

Sven Olby, Anna Lena Hultman, Ulla Winblad och Ted Rosvall

Åter till fädernas marker, del 9

Här följer den nionde delen av min berättelse om hur jag gått till väga för att få fram intressanta uppgifter om en av mina släktgrenar med utgångspunkt från min mormor Anna Maria Andersson.

Berättelsen började i nr 2/2004.

Så har då min mormors morfar Lars Nilsson och hans bror Anders Nilsson fått sina domar efter att ha misshandlat uppbördsskrivaren Carl Gustaf Ekblad en mörk natt i början av oktober 1832, på vägen mellan Tillberga kyrka och Sörby gård. Rättegången hölls under urtima ting vid Siende härad i tingshuset i Västerås den 11 oktober och 31 oktober samt den 21 november 1832.

Lars blev dömd till ett år på fästning och 100 Daler Silfvermynt i böter. Kunde han inte betala böterna så omvandlades det straffet till 4 månaders straffarbete utöver fästningstiden. Dessutom skulle han plikta 10 Daler för att han åsamkat Ekblad sår och blånader. Om han inte kunde betala dessa 10 Daler i böter så omvandlades boten till 12 dagars fängelse på vatten och bröd.

Anders dömdes bara till böter, eftersom det inte kunde styrkas att han misshandlat Ekblad. Han skulle betala 100 Daler Silfvermynt eller sitta 24 dagars i fängelse om han inte kunde betala böterna.

Som jag berättade i den fjärde delen av min berättelse så saknades *Fånglistor från Västerås-slotts häkte* för de tre sista månaderna år 1832 på arkivet i Uppsala när jag var där och forskade. Ingen visste var de fanns. Det var ju till dessa, man i 1833 års listor, refererade genom texten

”förra månaders Listor” beträffande Lars och Anders tid i häktet i slutet av 1832.

Originalhandlingar är säkrast

Vid ett senare besök i Uppsala så talade jag med en annan person än vid det förra besöket. Och kan man tänka sig att nu hittade vi *Fångjournaler* för åren 1832 och 1833 och där fanns allt material jag sökte. Så ännu ett gott råd är att du alltid frågar flera av dem som jobbar på arkiven, om du inte hittar eller får fram det du söker. Kunskaperna hos personalen varierar som överallt annars i samhället och olika personer har olika specialiteter och intressen.

Ännu en omständighet med de *Fånglistor för Västerås slottshäkte*, som jag tittat i tidigare, var att de utgjordes av handskrivna avskrifter ur *Fångjournalerna*. Den *Fångjournal för Kriminalanstalten i Västerås* som berörde min forskning, var

Läsebok för släktforskare av Hendrik Anderö, Elisabeth Thorsell

Handskrifter med kulturhistoria av Margareta Grafström

Övningsbok i gammal handskrift av Lilly Ahlmark

Tjugo handskriftstexter för släkt- och hembygdsvetare av Barbro Lunsjö

alltså en originalhandling. Den var dessutom undertecknad av länsman C. Ekelund, som hade haft hand om utredningen och förhört både Lars och Anders och alla vittnen i målet. I denna journal hittade jag alltså information kring Lars och Anders Nilssons förvaring i häktet och transporter till och från tinget samt domslut och straffbeskrivning.

Förmodligen är det så att *Fångliste*-kopiorna ur *Fångjour-*

nalerna var avsedda för någon instans utanför häktet. Båda handlingarna har sedan hamnat Landsarkivet i Uppsala.

Nådeansökan saknas

Efter fästningsdomen begärde Lars Nilsson nåd hos Kungl. Maj:t. Jag har ännu inte hittat hans brev om nåd, men däremot har jag en kopia på en avskrift av svaret från kungen. Kanske var det väntat att Lars inte skulle få nåd efter det fula överfallet på en myndighetsperson, men försöka duger alltid.

Det var kung Carl XIV Johan som undertecknat avslaget på nådeansökan och hur kungen formulerar sitt avslag kan du läsa på kommande sidor i den här artikeln. Samtidigt blev brevet en praktisk övning i att läsa gammal stil.

Jag kan rekommendera några böcker som hjälp vid läsning för den som är nybörjare eller som behöver stöd i läsandet.

Långa handläggningstider även då

Lars Nilsson fick tillbringa tiden från det han greps i sitt hem i Rebro utanför Tillberga till dess han förpassades till Kristanstad fästning, på häktet i Västerås slott. Han och brodern Anders greps den 8 oktober 1832. Första tingsförhandlingen hölls den 11 oktober. Då släpptes Anders fri mot borgen medan Lars fick återvända till häktet.

Den 31 oktober var det nya tingsförhandlingar för bröderna, varefter Lars fick returreisa till häktet. Den 21 november blev det ännu en resa tur och retur häktet och tingshuset. Den 12 december skickade Lars sin överklagan av domen till Svea Hovrätt och fick svar med avslag den 27 december.

Den 16 januari 1833 skickade Lars ett brev till Kungl. Maj:t där han begärde nedsättning av straffet (nådeansökan) men även det avlogs i ett brev, daterat 23 februari, som ankom till häktet den 9 mars. Eftersom Lars inte heller hade pengar att betala sina böter för att han åsamkat "sår och blånader", omvandlades dessa till fängelse. Lars sattes därför i en fängcell på Västerås slott mellan den 10 mars och 22 mars på vatten och bröd.

Den 25 mars 1833 skickades så Lars med en fängtransport till Kristianstads fästning för att avtjäna sina 16 månader som fästningsfånge.

Fasans transport

Resan från Västerås till Kristianstad var lång. Vägarna var krokiga, backiga och gropiga. Åtkomforten hade mycket i övrigt att önska. Visserligen var det myndigheternas egna fänggevaldiger som skötte om fängtrans-

porterna numera, men man använde fortfarande kärror dragna av hästar. Likaså var fångarna försedda med kedjor runt händer och fötter som begränsade rörligheten. Som en extra säkerhet försåg man också fångarna med en träblack mellan fötterna. (Därav uttrycket "en black om foten" när man är underlägsen i något sammanhang.) Beväpnade vakter red med i transporten för att se till att inga fritagningar eller rymningar gjordes.

Hade det varit före 1815 så hade det varit torpare eller bönder i socknarna längs vägen som svarat för att fången kom fram till fängelset. Uppdraget som fängtransportör var inte intressant för så många, så det blev de fattiga familjerna som fick släpa till kärra, häst och kusk. Transportmedlen var i dåligt skick och vägen blev extra lång eftersom fängtransportörerna som regel bodde långt från skjutsstationerna vid landsvägarna.

Det var också naturligt att bonden utnyttjade fångarna som extra arbetskraft några dagar hemma på gården innan färden gick vidare mot slutmålet. Enda betalningen för fångens arbete var mat och husrum och några extra dagar i frihet.

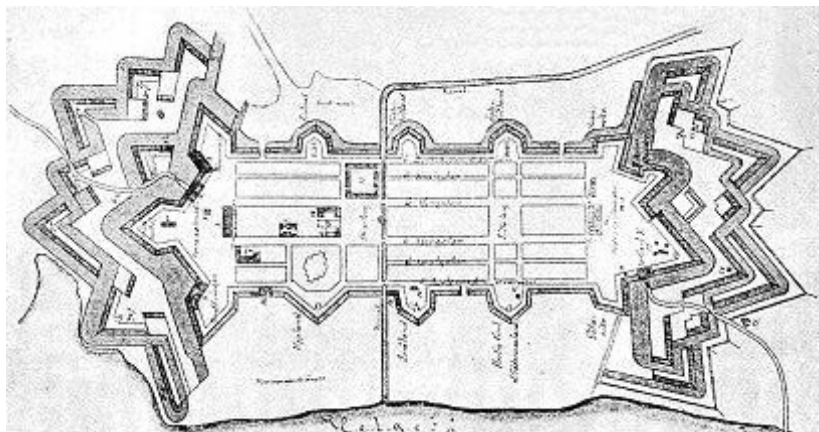
Förutom den obekväma transporten så fick nog Lars känna på vinterkylans bistra grepp. Det gick inte att ta sig en åkarbrasa på det skumpande vagnsflaket eller att gå bredvid vagnen med tanke på järnkedjorna. Vi får hoppas att Lars och de andra varit kloka nog att klä sig så varmt de kunde.

Nu börjar allvaret

Efter elva dagars resa från häktet i Västerås slott kommer så äntligen den 27-årige Lars Nilsson fram till Kristianstads fästning den 4 april 1833.

Han blir mottagen av den ansvarige fängvaktaren och inskriven i fångrullan. Det är nog en spak Lars som får höra vilka ordningsregler som gäller och vilka straff man får om man bryter mot dessa regler. Sedan blir han anvisad plats i den fängelsekammare där han ska tillbringa de närmaste 16 månaderna. Där finns inga bekvämligheter förutom den trätunna som alla ska göra sina dagliga behov i och kanske hinna kräkas i om man blir sjuk. Stanken är kväljande, men Lars kommer att vänja sig.

Monica Holmgren

Kristianstads fästning 1807

I källarvåningen under fästningen ligger fängelsevalven. Under de förstärkta kasse-matterna förvarades livstidsfångarna.

På gårdsplanen ligger hus och utrymmen för den militära garnisonen.

Hur jag lyckades lösa en forskaruppgift

I somras hittade jag två kort hos min far, på vilka min farmor skrivit namnet August Fredlund. Det ena var en bröllopsbild och det andra ett familjekort med två barn. Eftersom min far är 93 år så mindes han inte riktigt hur vi var släkt, men trodde att det var en bror till min farmors far som hette Erik Fredlund. Enligt min forskning var han född i Björklinge i Uppland och hade bara 4 systrar som blev vuxna, så det måste vara fel. På bröllopskortet känner jag igen min farmor Torborg Fredlund och hennes far. Min farfar saknas dock vilket bör innebära att kortet är taget före 1911 då de gifte sig. August bör alltså vara född före 1890.

En sökning i **Sveriges Dödbok 1947-2006** gav 6 träffar varav 4 varit gifta. Endast en var född i Uppland och hade dubbelt efternamn nämligen Larsson Fredlund! Hans far hette kanske Larsson?

Inloggning på **Genline**, födda i Skuttunge 1870-04-01, gav svaret: Fader var Nils Larsson och moder Catharina Augusta Fredlund. August hade alltså både faderns och moderns efternamn.

En titt i min släktforskning visade att Catharina Augusta var en syster till min farmors far, född 1843-08-29.

Vem var nu August gift med? Sveriges Dödbok talar om att han blev änkring 1933-11-19, vilket innebar att hon inte fanns med på "Dödskivan".

Sveriges Befolkning 1890 angav August som ogift handelsbiträde i Katarina rote i Stockholm.

Sveriges Befolkning 1900 angav August som ogift viktualiehandlare i Klara rote i Stockholm.

Klaraskivan angav att August flyttade till Stadsgårdsroten 1905. Här uppges på ett ställe att han var född i juli i stället för april. Det gäller att kontrollera källorna!

Till **Söderskivan**. Här fick jag veta att August gifte sig omkring

1911 med A V Eriksson. Genom att klicka på "Visa hushållet" fick jag uppgifter om hela familjen: Hustrun Anna Vilhelmina född 1880-09-05 i Huddunge, dottern Märta Vilhelmina f.1911-12-14 i Katarina och sonen Lennart Oskar August f.1913-04-04 i Katarina. Inneboende var också modern Catharina Augusta som dog 1919-08-20.

En sökning på Internet <http://hittagraven.stockholm.se/> visar sig lyckosam. August är begravd 1952-01-29 på Norra begravningsplatsen i Stockholm. I samma grav ligger också en broder, modern, hustrun, dottern, mågen Anders Tore Henriksson och Märta Margareta Nilson. Vem var då den senare född 1938-08-28 och död 2002-11-23?

Sveriges Befolkning 1970 berättade att hon var gift med Hans Sixten Nilson. Till nästa CD!

Sveriges Befolkning 1980 berättade att hon fött tvillingpojkar 1970. Var bor pojkarna nu?

Genom en sökning på Internet www.birthday.se fick jag fram adresserna, och via www.privatpersoner.eniro.se avslöjades telefonnummerna.

Nu var det bara att ringa och få min gissning bekräftad, att Margareta var Märta och Tores dotter. *Sven Olby*

Om hur några soldater grovt misshandlade en liten pojke i Grisnäs år 1716

Vid Extraordinarie Ting i Skinnskatteberg den 29 juni 1717 dömdes soldaten Per Blomfelt att böta 40 Daler och 8 öre silvermynt och dessutom betala fältskärens lön med 72 Daler kopparmynt. Eftersom han förmodades att inte kunna betala denna summa, omvandlades straffet till ”5 gånger gatlopp”.¹ Denna dom fastställdes sedan i Svea Hovrätt den 15 augusti 1717.

Vad hade han gjort för att förtjäna detta hårda straff?

Händelsen är väl dokumenterad i Skinnskattebergs Härads Dombok.

Det hela utspelades på Tomasdagen den 21 december 1716. Det började med att Soldaten Per Hansson Blomfelt, som tillhörde Västmanlands Regemente och Bergs Kompani och Grisnäs rote med nummer 61², tillsammans med Dragonen Augustin Månsson och Pers broder Erik Hansson träffats i Skinnskatteberg. Sedan kan vi följa det hela i domboken.

”Soldaten Blomfelt, dragon Augustin och drängen Erik sade i en frivillig bekännelse, att senaste Tomasmässo afton hade alla tre träffat varandra i Skinnskatteberg och lite efter middagen rest på en släde, helt nyktra därifrån, som länsman Järnbäck också intygade, hos vilken de varit inne och köpt endast en sill och ett stop dricka, sedan tagit vägen till Skärviken, där de hos skrivaren Tulinsberg fått ett litet glas brännvin. Från Skärviken har de i solgången kommit till Åmesbo, till Blomfelts rotebonde Pär Andersson, där de något stannat och druckit ur två koppar bränn-

vin och ett stop öl, samt ännu ett stop dricka som de fått av den andre grannen Cristoffer Ersson, som han själv burit in i Pär Anderssons stuga. Sedan efter en timmes tid ungefär har de åkt till Grisnäs, och först gått in hos Anders Israelsson, som varit hemma och givit dem 2 glas brännvin, av vilka de det ena utsupit, men det andra låtit stå, begärt öl av honom, men som han inte haft det, har han visat dem in i andra stugan till Daniel, dit de vid pass kl. 6 eller 7 om kvällen inkommit, då hustrun som hon själv berättade legat i en korgsäng mitt på golvet, haft gossen Olle hos sig på vänstra sidan, och ett litet dibarn på den högra armen som redan hade somnat, hennes svärfader, gamle Olof Israelsson har också varit inne och legat i en annan säng, denne gubbe ger nu själv tillkänna att det varit helt mörkt inne och endast lite glöd i spisen, så att han vid deras ankomst inte kunnat se vilka de var, utan endast känt igen Augustin på målet, eftersom han förr varit sockenskomakare, vilka begärt köpa dricka, då gubben sålunda svarat att dricka är mångahanda slag, där står nu vattentunnan och där är ett skulämbär, för kalvarna, som också är dricka, drick ur vattentunnan. Varpå Blomfelt svarat, ligger du inte och tigger du tjuvgubbe, du trällgubbe och gamle skurk så skall vi ränna värjan i dig, då har gubben blivit rädd och tigit stilla, men sonhustrun i detsamma vaknat, och säger kära folk, låt inte så illa, utan gå vackert och lägg er, vartill Blomfelt svarat att det brukar bönder och rackor göra, och frå-

gat får vi dricka? Då, som hustru Sara själv berättade, hon svarat honom nej, han återigen frågat, skall vi få brännvin? Hon svarat nej, nu intet utan lägg er, till i morgon kan det bli någon råd, nu behöver ni inte mer karlar. Blomfelt har då sagt, har du kostat på vårt rus du sakramentskade tjuvkona, vi skall klyva huvudet i två på dig, springandes därpå till sängen med utdragen värja och slår första slaget över sängen, då Augustin haft en upptänd sticka i handen och stått på golvet mitt för sängen att lysa därmed i stugan, med detta slag har Blomfelt träffat gossen Olle i knäet, som där av vaknat och börjat skrika, modern vet dock inte att han så illa slagen blev, men Blomfelt har strax där på givit hustru själv tvenne slag av värjan över armarna, och när han ämnade slå tredje gången har hon med vänstra handen fastnat i blotta värjan och blivit illa skuren, särskilt i ett finger, då har hon kastat sig ur sängen och för att slippa mer hugg sprungit ifrån bägge de skrikande barnen, in i Olof Mattssons stuga, som är i samma ingång, i bara särken, och bett Mattssons hustru gå in i stugan och ta ut barnen, eftersom hon inte vågade sig in själv förrän Blomfelt med sällskap gett sig iväg. Olof Mattsson hustru Malin Andersdotter var närvarande och vittnade, dock utan ed eftersom Olof Mattsson och Daniel Olsson är kusiner, att Daniels hustru kommit om aftonen då Olof och dess moder varit klara att lägga sig inspringande i bara särken med blodig hand och gråtande ögon, klagande hur illa hon var

1. I Ordbok för släktforskare står ”Gatlopp: Militärt och civilt straff. Den dömd springer med bar överkropp mellan två rader män (vanligen 50 st), som slår honom med spön eller käppar. Straffet är maximerat till 9 gånger. Det upphörde 1812.”

2. Rote no 61 var Sillbo vid Bergs kompani enligt C. Grill.

slagen och huggen och bett henne taga ut barnen, det hon, hustru Malin, velat göra, då vid hennes ankomst, Augustin stått vid spisen och lyst med en sticka, och Blomfelt mitt på golvet med bara värjan och huggit i spisen så att det gnistrat, vilken i det samma han blivit henne varse kommit mot henne i dörren, sägandes sig skall klyva huvudet mitt itu på henne, och fan att han det skulle göra, varav hon blivit förskrämd och sprungit in i sin stuga igen. Vidare berättade Daniels hustru Sara att ovan nämnda gumma, Karin, som är Olof Mattssons moder äntligen uppå hennes trägna anhållan och begäran, gått in efter barnen, sägandes sig inte förmoda att någon skulle röra henne eftersom hon var gammal och ofärdig, men Blomfelt och de andra har mött henne i förstugan, vält gumman omkull och skriande begivit sig därifrån, då har hustru Sara gått in och funnit gossen Olle så illa huggen över knäet, men det lilla dibarnet alldeles oskadat och sängen full av blod.”

Efter misshandeln hade de tre kumpanerna dragit vidare till Mortorp där de övernattade och dagen efter åkte Per Hansson Blomfelt vidare till Torrvallen.

När Blomfelt slagit med värjan över sängen hade han träffat gossen Olle 5 år mitt på knäskålen. Vi låter Fältskärens attest berätta om Olles skador:

”..vars högra knäskål befunns efter fältskärens attest vara tvärt igenom huggen och själva patella alldeles bräckt och fördärvad, var dock nu igenläkt med de 3ne öppningar som fältskären gjort på utsidan och insidan av låret, samt mitt under knävecket. Skadan var vanskaplig och benet

oformligt stort själva skenbenet däremot helt smalt, och ett halvt kvarter³ kortare än det vänstra färdiga.”

Vidare bedömde Fältskären i sin attest att:

”..gossen varit ganska illa medfaren, haft en olycklig värk och pina och skall aldrig från den händelsen komma utan blir en lam och lytt stackare i all sin levnad.”

Gossen Olle hade alltså vårdats av fältskären i Köping där även Olles moder, hustru Sara hade varit flera gånger under vintern för att vårda Olle. För vården ville Fältskären ha 72 daler Kmt i ersättning.

Under domstolsförhöret erkände Blomfelt en del av det han anklagades för, men vissa delar sade ha sig inte ha något minne av.

Domen för Blomfelt blev:

- För hemfridsbrott skulle han böta 40 Mark Smt
- För skällsordet på gamle Olof Israelsson ”gamle tjuvgubbe” böta 3 Mark Smt
- För de ”tvenne värjslag och ett blodsår på hustru Sara” böta 3 gånger 3 Mark Smt
- För att han kallat hustru Sara ”sakramentskade tjuvkona” böta 3 Mark Smt
- För ”hullsår” på gossen Olle böta 20 Mark Smt
- För ”lytesbot” böta 6 Mark Smt
- Ersättning till Daniel Olsson och hans hustru för kostnader i samband med barnets skötsel i Köping och resor dit samt till tre Ting erlægga 20 daler Smt.

Totalt blir detta 40 Daler 8 öre Smt.⁴ Eftersom rätten inte trodde att Blomfelt skulle kunna betala denna summa så dömdes han till

5 gånger gatlopp. Eller som det står i domen:

”.. så att hela summan som Blomfelt för dess överdådighet bör plikta, fältskärslönen undantagen, blir 40 daler 8 öre silvermynt. Till vilka böters erläggande han antas oförmögen, så skall han i det stället efter Kungl.

Maj:ts straffordning anno 1653 sitt brott med 5 gånger gatlopp avtjäna.”

Dragonen Augustin Månsson och drängen Erik Hansson dömdes till 8 dagars fängelse.

En sådan här misshandelsdom gick automatiskt till Hovrätten för slutgiltigt fastställande. Vilket i detta fall skedde den 15 augusti 1717.

Hur gick det då för lille Olle?

Lille Olle klarade sig nog ganska bra. I husförhörlängderna står det senare ”halt” för honom. Han var född 1712 och gifte sig 1742 och levde hela livet i Grisnäs. Han och hustrun fick tre barn. Olof dog år 1790, 78 år gammal.

Per Hansson hade blivit soldat den 1 februari 1715. 1721 är han fortfarande kvar som soldat no 61 för Grisnäs rote och Bergs Kompani. Han angavs då i Generalmönsterrullan vara 25 år och ogift.

Källor:

Skinnskattebergs Härads Dombok
Hovrättens utslag i Länsstyrelsens handlingar, Landskansliet D:I Volym 55 år 1717
Aktuella kyrkoböcker
Generalmönsterrullor 1715 och 1721 för Västmanlands Regimente

Ingemar Widestig

3. 1 kvarter = 14 centimeter.

4. Några kommentarer om mynt och pengar: 4 mark = 1 daler. 1 daler = 32 öre. Sammanlagt 81 mark ger 20 daler och 8 öre. 1 daler Smt = 3 daler Kmt. Smt = silvermynt. Kmt = kopparmynt

Några användbara CDn

Lite information om några av Sveriges Släktforskarförbunds CD-utgåvor.

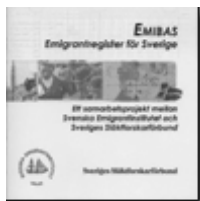
Emibas

De flesta släktforskare har någon person som emigrerat. CDn Emibas är då ett bra hjälpmedel. Den omfattar ca tre fjärdedelar av alla emigranter från Sverige. Totalt finns 1.093.000 personer på CDn. För Västmanlands län finns 16.500 personer med. Ca 900.000 flyttade till Nordamerika. Många flyttade också till Danmark och Norge. Uppgifterna är nästan utslutande hämtade från husförhørs- och utflyttningslängder.

De uppgifter man får är: namn, födelsedata, födelseort, utvandringsdatum, utvandringsort, destination, titel och civilstånd. Dessa uppgifter finns för nästan alla personer. Dessutom finns källan angiven med t ex hänvisning till sida i husförhörlängd. Uppgifterna är en bra start för att forska efter emigranter. Oftast anges enbart landet dit emigranten flyttade, så om man vill fortsätta efterforskningarna måste man gå vidare till andra källor. En bok som beskriver emigrantforskning är "Emigrantforska, steg för steg" av Per Clemensson och Kjell Andersson från 1996. Ytterligare information och tips finns på Rötter.

Sveriges dödbok 1947-2006

Den fjärde utgåvan av CDn omfattar en stor del av dem som avled under åren 1947-2006.

Den utgör ett bra underlag för den som t ex vill forska efter sina släktingar som levtt under 1900-talet.

CDn innehåller över 5 miljoner personer.

Följande uppgifter finns för nästan alla personer: personnummer inklusive födelsesekel, namn, adress, dödsdatum, dödsförsamling/-land, födelseförsamling/-land, civilstånd samt tidpunkt för senaste civilståndsändring.

Sveriges befolkning 1890 och 1900

Detta är två olika CDn som omfattar Sveriges befolkning för respektive år. Uppgifterna har hämtats från husförhörlängderna. Följande uppgifter finns: för- och efternamn (för barn endast förnamn), födelseår, folkbokföringsförsamling/-län, /-landskap, /-land.

Sveriges befolkning 1970 och 1980

Detta är två olika CDn som omfattar Sveriges befolkning för året 1970 och året 1980. Uppgifter som finns är bl.a. födelsedata, för- och efternamn, adress, födelseförsamling och kyrkobokföringsort.

Dessutom finns det möjlighet att ta fram de personer som bodde på samma adress.

Något om att söka i dessa CDn

För alla personer finns inte alla uppgifter i registren. Söker man på en uppgift, även om den är korrekt, och den inte finns i registren så blir det givetvis ingen träff. Börja därför alltid att söka med ett fåtal uppgifter ifyllda. Blir det många träffar så utöka efterhand med de uppgifter som du har om personen du söker efter. Får du inte träff så försök på olika sätt.

Jokertecken * (stjärna) kan användas för att ersätta ett eller flera tecken.

En bra möjlighet är att använda söktabellerna, speciellt för församlingar och kommuner. Klicka på rutan till höger om "AB" och skriv i fältet längst ner "Snabbsök i listan" in den församling du vill söka i. Högerklicka sedan på församlingen i tabellen och klicka sedan på "trafikljuset" längst ner till vänster då kommer ditt val in i sökruatan. Flera alternativ går bra att välja.

Sveriges dödbok och CDn Sveriges befolkning 1970 och 1980, ja även Sveriges befolkning 1890 och 1900 är utmärkta att kombinera med varandra för att hitta släkten.

Ytterligare ett tips för att hitta fler släktingar och/eller att verifiera uppgifterna, är att med uppgifterna i dödboken skaffa bouppteckningen. Bouppteckningar är en offentlig handling som finns på Landsarkiven (Från 2001-07-01 är det Skatteverket som har hand om bouppteckningarna) och kan rekvireras därifrån. Gå in på Rötters hemsida och klicka vidare till Landsarkiven och bouppteckningar eller Riksarkivets hemsida. Där finns det formulär som kan användas.

Normalt räcker det att ange namn, personnummer eller födelsedatum, dödsdatum, dödsförsamling och kommun. Jag brukar dessutom ange att det räcker med dödsbodelägare eller första sidan, om man inte vill ha hela boupp-teckningen. Vanligen kostar det inget, men ibland kan Landsarkiven ta några kronor i kostnad för kopiorna.

Ovanstående CDn finns i de flesta fall på datorerna i släktforskarrummet på Västerås stadsbibliotek. De kan också köpas från Sveriges Släktforskarförbund, se Rötters hemsida.

Det är mycket viktigt att komma ihåg att allt detta material är att betrakta som andrahandskällor, som man alltid ska försöka kontrollera med originalkällan. Att ange källan i dokumentationen är givetvis viktigt, då vet ju den som läser dokumentationen varifrån uppgiften kommer och kan värdera den

Rötters och Riksarkivets adresser:
www.genealogi.se
www.statensarkiv.se

Ingemar Widestig

Bortskänkes

Gammal mikrokortsläsare med plats för två kort i bredd. Ej vridbar skiva.

Gunnel Körvall
Tel. 021-35 76 54
E-post: g.korvall@tele2.se

En stor läsapparat med kopiator, Canon PC Printer 70.

Rolf Hjelm
021-123525
E-post: rolf-hjelm@tele2.se

Boka dator på biblioteket

Stadsbiblioteket i Västerås har hand om bokningen av datorerna i Släktforskarrummet. Eftersom allt numera hanteras i deras datorsystem så har du möjlighet att boka tid från din dator hemma om du är uppkopplad mot Internet.

Så här går det till:

Öppna hemsidan www.bibliotek.vasteras.se

Klicka på **Datorer** i översta raden.

Klicka på **Boka en dator** överst till vänster.

Inloggning sker med personnummer eller lånekortsnummer plus din PIN-kod för lånekortet.

OBS inget streck eller mellanslag i personnumret.

Reservationer, välj Huvudbiblioteket

Boka släktforskdator

Boka tid

Logga ut

Klart!

Carl von Linné i Kolbäck 1747

Lövträd voro mer här planterade omkring gårdarna än tillföre; varav kommer, att Västmanland ser angenämare ut än Uppland. På somliga ställen reste sig stora lundar i höjden såsom de största kasteller med perpendikulära sidor och mörkgröna väggar av löv, vilka gåva åt de närliggande byarna en årligen förnyad prydnad, som var sannerligen större, än att den med penningar kunde betalas. Det vore ej ringa prydnad för riket, om allmogen överallt i Sverige kunde förmås att vid sina gårdar plantera lövträn, helst av de 4 högstammade slagen: ALM, LIND, LÖNN eller ASK, samt vid sina gärdesgård var KORGPIL, ty en gård utan trä är som ett skalligt huvud utan peruk.

Nya böcker

Kan lånas, en månad, från klubbens bokhylla i det lilla forskarrummet till vänster.

Svenska smedsläkter Nr. 21
Berggren, Geschwind, Ljung och Reisman.

Pro Memoria årsbok 2007
Gröna arkiv - med Linnés ögon och andras.

Matrikel öfver civile embets- och tjänstemän i riket 1859
Förteckning över statens alla civila tjänstemän 1859. Med personregister.

Till bords i Fagersta.
En kulturhistorisk matvandring i Bergslagen. Gunnar Stenås
Gåva från Fagersta Släktforskarförening.

Skultuna Bruk och några skandaler

Skultuna bruk har under 2007 manifesterat att man uppnått den aktningvärda åldern av 400 år.

Ett företag såväl som en organisation eller en person upplever ju under sin existens eller levnad, i allmänhet, ett antal bra och sämre perioder. Tar man del av Skultuna bruks historia frapperas man av hur det gått upp och hur det gått neråt. Är det inte vårfloden som river med sig stora delar av anläggningarna så är det en våldsam brand som ödelägger delar av dessa.

Men högkonjunkturerna för också med sig uppgångar och behov av investeringar liksom lågkonjunkturer eller teknikutvecklingen ger anledning till neddragningar och avvecklingar av verksamheter. Ägare kommer och går, den ena mera lyckosam än den andra, beroende på graden av skicklighet eller rådande konjunkturer.

Det första mässingsbruket uppbyggdes i Vattholma 1572, på Johan III initiativ. 1590 byggdes ett mässingsbruk vid Höjen intill Arboga och som var i bruk fyra eller fem år.

Bakom tillkomsten av Skultuna låg Karl IX som sände kvarnbyggaren mästare Hans Rundt *"upåt bergslagen att ransakett om strömmar och älvar emellan kopparberget och wäster årss"*. I Skultuna fanns det tre fall att exploatera och belägenheten vid transportvägen mellan Dalarna och Kopparberget gjorde platsen lämplig för ett mässingsbruk. Från 1613 finns vaga uppgifter om leveranser på 3 lispund. Personal rekryterades från Tyskland. Det framgår av ett dokument från 1620 om att åtta personer skulle få möjlighet att *"komma till Sacramentet"* dvs få ta nattvarden. Ungefär samtidigt byggdes

en gårdshytta vid Gemnershögen, som ägdes av kyrkan och låg norr om Västerås. Innan reduktionen 1685 ägdes bruket av Isaac Cronström samt hans änka Christina.

Minnessten som avtäcktes av kronprinsessan Viktoria 2007-06-14

Foto: Sven Olby

Skandal ett

1695 arrenderades Skultuna av hovjunkaren Abel Reenstierna, en son till Jacob Reenstierna. Den senare en av de tre bröderna Jacob, Welam och Abraham Momma, som på 1640-talet flyttat till Sverige från Aachen. De var delaktiga i olika hammare i Mälardalen samt i gruvbrytning och förädling i Svappavara och Tornedalen.

Abel Reenstierna hade skaffat sig kontrollen över de flesta mässingsbruken i landet. (56 av 80

brännugnar) Reenstiernas försök att med lånade pengar förvärva bruk och monopolisera tillverkningen av mässing lyckades inte, utan han fick krympa verksamheterna successivt, för att slutligen under 1705 arresteras och dömas till fängelse för *"upsåteligt fallisement"* dvs trolöshet mot borgenärer. Efter Reenstierna kom Claes Mattiesen och hans son Petter att överta verksamheten. Petter Mattiesen köpte flera gårdar samt 1746 även Surahammars bruk.

Skandal två

Efter att ha drabbats av sjukdom upprättade Petter Mattiesen ett testamente där det angavs att Skultuna skulle bli ett fideikommiss. Han dog 1749 och hustrun Susanna Westerling tog över ansvaret med hjälp av bokhållare och inspektorer, fram till sin död 1765. Hennes enda överlevande dotter, Susanna Wilhelmina Mattiesen, var den enda arvtagaren till det stora fideikommisset. Hon hade, som ogift, blivit med barn med Susanna Westerlings kusin Carl Browall, som hon även gifte sig med. Denna skandal och förhållandet att Browalls status och ekonomiska situation inte var vad som förväntats, innebar att dottern och svärsonen hade dåliga relationer med modern/svärmodern.

Browall gjorde åtskilliga investeringar i Skultuna och genom samarbete med bergsvetenskapsmannen och maskinkonstruktören, Sven Rinman, gjordes ett antal tekniska förbättringar. Efter hattpartiets återkomst till makten i landet blev Browall adlad 1770. Han introducerades på riddarhuset 1773 under namnet Adlerwald, för att senare tituleras bergsråd.

Skandal tre

Verksamheten i Skultuna plågades av otillräckligt med kapital, varför bruket måste låna pengar. På grund av att det var ett fideikommiss kunde inte inteckningar i bruket göras och lånen kom från förläggarefirman Anders Plomgrens Enka & comp. i Stockholm, som leddes av grosshandlaren Fredrik Lundin. 1773 utarrenderades hela fideikommisset till Plomgrens på 10 år, inom vilken tid Adlerwalds söner skulle bli myndiga. Lundin bedrev spekulationer med sin arbetsgivares tillgångar vilket till slut ledde till att han flydde landet. Han hade bl.a. arrenderat ut bruken till den franska firman Colombel Frères som handlade med mässing. Detta kunde stoppas och bruken utarrenderades för en tid av åtta år till en grosshandlare Pauli, vari ingick att Adlerwalds äldsta son Carl Jacob skulle inträda som delägare de sista fyra åren.

1780 drabbades framför allt Surahammar men även Skultuna, av en vårflood starkare än vanligt. Mälaren steg så högt att vissa hus i Klarakvarteren i Stockholm stod under vatten. På hösten samma år härjades Skultuna av en brand som ödelade stora delar av dess byggnader. Verkstäder, kontorsbyggnader med arkiv samt stora delar av arbetarnas bostäder lades i aska.

De viktigaste verkstäderna, tråd- och latunhyttorna¹, som inte låg i brandens vindriktning förblev intakta. Tre brännhyttor var förstörda men de två yngsta som var byggda av sten klarade sig i stort sett utan skador. Vis av skadan byggdes ett eget brandväsende upp i Skultuna. Det fick tas i bruk 1792 då trådhyttan brann ner, men kringliggande byggnader lyckades man rädda.

Mellan åren 1816 och 1828

pendlade avkastningen för hela fideikommisset mellan närmare 9.000 riksdaler banco och drygt 21.000. Största ekonomiska utbytet gav jordbruksrörelsen, som intresserade Adlerwald mest. Vårfloden 1818 medförde att en av broarna spolades bort liksom två fasta dammar, åtskilliga stenmurar samt två hjuldrivna svarvhus.

Skandal fyra

1829 efter nära femtio års ägande avled Carl Jacob Adlerwald och som ny ägare kom hans systerson Wilhelm Hammarskjöld. 1831 bildade man bolag av hela fideikommisset. Wilhelm införde en del nya tillverkningsmetoder, men metoder vars tid började närma sig slutet. Efterträdare och ny disponent blev brodern och svärsonen Carl Wilhelm Hammarskjöld. Under dennes tid ökade tillverkningen successivt från ca 350 skeppund omkring 1735 till 703 skeppund år 1849. Han hade stor social förmåga, genom att dels bistå arbetarna vid bröllop och dels delta på samma villkor som dessa. 1838 kom man igång med järnsmide, vilket upphörde 1853. Carl Wilhelm Ham-

marskjöld satsade mycket på jordbruket, vilket hade den bästa avkastningen. Handeln med spannmål, var den mest omfattande. Hammarskjöld köpte all spannmål och allt brännvin i en stor räjong runt Skultuna. Detta levererades till Stockholm. 1847 blev ett missväxtår som orsakade stora förluster. Genom omfattande spekulationsaffärer som köp av gruvor och bruk, borgens- och lånekaruseller med gamla ungdoms- och affärsbekanta samt slutligen den s.k. februarirevolutionen 1848, kom bruket på obestånd. Hammarskjöld fick tillstånd att resa till England för att försöka hitta köpare av bruket, vilket misslyckades. Därifrån reste han över till USA, varifrån han aldrig återkom. Under 1849 gick det upp för de inblandade att bolaget var konkursmässigt. Den första beräkningen visade på skulder på 1.501.330 och tillgångar på 1.320.306 riksdaler banco. Till detta kom hans olika låne- och borgensåtaganden. 1860 ombildades Skultuna till ett aktiebolag vilket 1902 köptes av Svenska Metallverken i Västerås.

Brage Lundström

1. I en latunhytta tillverkades tunnmässingsplåt som exporterades utan vidare bearbetning vid bruket.

Vilka är konfirmanderna?

Hembygdsföreningen i Irsta har under en följd av år samlat in gamla kort från bygden. Det är kort på skolklasser, konfirmander, byggnader, djur och människor. På Kristi Himmelsfärdsdag ordnar församlingen en hemvändardag, då utflyttade kan komma tillbaka och träffa gamla bekanta. Under sommaren är dessutom kyrkan öppen som "Vägkyrka". Vid dessa tillfällen brukar de gamla korten visas upp på stora skärmar.

Tyvärr saknas namnen på de flesta personer som är med på korten. Eftersom jag är släktforskare och van att titta i kyrkböcker, tänkte jag att det åtminstone borde vara lätt att få fram namnen på konfirmanderna, eftersom det finns kommunionböcker i kyrkoarkivet.

Vid kontakt med pastorsexpeditionen visade det sig att den första boken fram till 1926 redan var intagen till landsarkivet. Bok 2 och 3 från 1927 till och med 1994 fanns dock kvar. Eftersom man tillämpar en sekretessgräns på 70 år, måste jag få tillstånd att titta i böckerna. Efter några dagar fick jag tillåtelse att skriva av böckerna efter att ha under-tecknat ett papper. Det hade varit mer praktiskt att kopiera böckerna och sedan sitta hemma och göra jobbet, men det var inte

tillåtet att lägga böckerna i kopieringsmaskinen eftersom pär-marna kunde brytas sönder. Lösningen blev att digitalfotografera alla sidorna, mata in dem i datorn och sedan skriva ut dem på papper. Konfirmandernas namn efter 1994 fanns på lösa papper med två namn på varje. Det gick tyvärr inte att få ut dem som en datafil.

Det fanns kort ned till 1911, så jag fick begära kopior av namnlis-torna från landsarkivet i Uppsala. Allt kom utom 1925 som man sade saknades. Eftersom vi hade ett kort från 1925, där flera personer var identifierade, skrev jag till dem igen och uppgav de namn jag kände till. Efter några dagar kom en kopia utan kommentarer. Jag vet fortfarande inte var de hittade sidan.

Nu var det "bara" att skriva av alla namnen, nästan 3000 stycken.

Många av de insamlade korten hade ett årtal påskrivet, vilket i många fall visade sig vara felaktigt. Om man räknade antal flickor och pojkar i namnlistan och jämförde med korten stämde det inte. Här gällde det att lägga pussel. Några kort visade sig vara från grannförsamlingarna. När Irsta kyrka rustades 1970 hölls dessutom konfirmationen i Kärrbo kyrka.

Det fanns 80 kort i samlingen men det borde ha varit 130 eftersom det vissa år var flera grupper. Då jag varit lärare i Irstaskolan, började jag ringa runt till gamla elever och deras föräldrar för att få låna deras kort. Det var roligt att få kontakt med dem igen och jag blev förvånad över att så många barn har bildat familj och köpt hus i sin barndomsby.

De kort som saknades före 1940 var svårare att spåra, men många blev engagerade, och nu är det bara 1916 och 1923 som vi letar efter.

Under de veckor under sommaren som kyrkan var öppen kom det över 300 personer och tittade på utställningen och hjälpte till med identifieringen. Ner till 1929 har alla personer på korten fått ett namn. På de äldre korten gäller det att hitta barn eller barnbarn som känner till sina släktingar.

Det har varit ett tidsödande de- tektivarbete, men jag har fått träffa många gamla trevliga Irstabor, som kunnat berätta om sin ungdom i början av förra seklet.

Jag ber att få tacka alla som hjälpt till, särskilt Kjell Björk som fotograferat av alla korten och monterat kopiorna på skärmar samt Lars Brandt som byggt ställningarna. *Sven Olby*

Kjell Björk monterar

Det kom ett brev

Hej

Jag vill gärna beställa skivan över min farfars farfars farfar Abraham Hülphers genealogier. Jag kan även berätta att jag är Abrahams (1734-1798) äldste son, Abrahams (1777-1839) äldste son, Graves (1813-1879) äldste son, Graves (1853-1912) äldste son, Kristian Peterssons (1877-1958) äldste son, Torsten Peterssons (1900-1996) äldste son Birger Bergenholtz.

Min farfar fick sin mors efternamn Petersson eftersom hon bara var trolovad med Grave Hülphers. Själv har jag tagit min mors flicknamn.

Hälsningar
Birger Bergenholtz
Sövde prästgård
275 96 Sövde
Tel. 0416-16228
Sjöbo kommun

Hemsida:

www.sovde.nu/bergenholtz

Han har enligt hemsidan över 39.000 Hülpherssläktingar i sin databas. Är du intresserad gå in och klicka på "Farfars anor:" (Redaktörens anmärkning)

Läs även Berne Brodins efterlysning på sidan 22, så förstår du vilken nytta man kan ha av nedanstående CD.

Abraham Abrahamsson Hülphers genealogier

Abraham Abrahamsson Hülphers levde 1734 till 1798 och samlade bl.a. genealogiska fakta som han skrev ner i nio böcker. Under mitten av 1900-talet togs ett kortregister fram, vilket förvaras i Västerås Stadsbibliotek.

Detta alfabetiska **register**, som omfattar ca **40.000 namn**, är nu digitaliserat och finns att köpa på en CD. Alla böckerna är mikrofilmade och finns i släktforskarrummet eller går att låna från SVAR. Beställningsnummer S00563 tom S00571.

Innehåll:

1. Adliga Slægter och Samslägtade Ofrälse Ätter. (s 1-358)
2. Westmanlands och Dala Stifts Prästslægter. (s 1-205)
3. Westerås Slægter. (s 1-229)
4. Ofrälse Stånden och Borgerlige Civil Ätter. (s 1-172)
5. Diverse Slægter. (s 1-201)
6. Ofrälse Slægter. (s 1-279)
7. Ofrälse Slægter i Landsorterne, mäst Wermland. (s 10-228)
8. Grefwe och Friherre Ätter. (s 10-413)
9. Några Store och Lärde Män. (s 1-235)

Pris 200:- inkl frakt.

Västerfärnebo-CD

Klubbens CD för Västerfärnebo innehåller:

Födda 1648-1971 (ca 30 000 poster)

Vigda 1689-1975 (ca 7 000 poster)

Döda 1689-1971 (ca 20 000 poster)

Register över byar och fjärdingar med sidhänvisningar.

Pris 300:- inkl frakt.

Skivan rättas och kompletteras kontinuerligt.

Du som köpt en tidigare version kan uppdatera för 100:-

Skivorna kan beställas från Sven Olby, 021-204 94

E-post: sven.olby@telia.com

Skillingtryck

På förstasidan av förra numret av tidningen hade vi en bild på ett skillingtryckshäfte. Nu publicerar vi ett lokalt exempel, skrivet av mannen bakom "Du gamla Du fria".

Jungfru Marit i Romfartuna

Ung Marit trevar i träde,
hon driver öket för plog;
var klädd uti vita ylle,
livtröja gul och blå.

Ung Marit bleknar och bävar
tårarna falla till mark,
hon släpper tyglarna neder
och flyr så brått som hon kan.

Där sprang då den friska källa
utur åsesanden fram;
jag såg hennes vatten välla
uppå Marits bleka barm.

Och holkarne röda, föttren bar',
bältet av silver skiner;
vassa sten i foten han skär,
det värker och det svider.

Det bär över stock och stenar
skogerman var ej sen:
så många dagar du räknar
i dryga månaden en:

De lade liten Marit i ängen,
de vita liljor darra i hand,
de dröpa av hetaste blodet,
men Marit hon skälvde och dog.

Men Marit lullar sin visa,
skogen ståndar så när,
det vart annat än lisa:
skogerman grå står där.

så många hugg han hugger
uti Marits vita skinn,
till dess hon sårad ligger
i blodet och sargat linn'.

Vann skogerman seger den slemma
släckte jungfruns liv så ungt:
visst vann Marit den bättre var:
sin ära till himlen bar.

Ant'en vill jungfrun komma
strakst i min yppna famn,
eller för svärdet domna
och ändå varda på skam!

Det var där åna gångar
i fagra blomsterna fram,
där suckade hon så svåra,
tills livet det snart förrann

Men skogermannen den lede,
som ulven han hasta' bort;
och, tro mig visst: annars hade
för honom ej såleds gått!

Richard Dybeck 1874

Namn åt de döda 1901-1946

Nu drar vi igång nästa stora projekt, Namn åt de döda 1901-1946, med prioritering av 1935-1946, ett projekt som syftar till att 2010 kunna ge ut en ny version av Sveriges dödbok.

Nu liksom tidigare kräver projektet ett stort mått av frivilligt engagemang från släktforskarföreningarna och deras medlemmar samt från enskilda släktforskare runt om i Sverige och i utlandet.

Vi tror att lokalkännedom och samarbete (kontrollläsning) inom en förening är den allra bästa garanten för en god kvalitet på slutprodukten.

Vi har lagt ut nya sidor för projektet på Rötter www.genealogi.se (välj Namn åt de döda).

Under flikarna Projektbeskrivning och Källor finns beskrivning av projektet och under Sök församling finns alla Sveriges län och församlingar. Där kan du enkelt "adoptera" de församlingar eller delar av församlingar som önskas. Det går också bra att anmäla via e-post till dodbok@genealogi.se.

För att underlätta arbetet kommer vi att digitalfotografera en stor del av Sveriges dödböcker under den aktuella perioden. Dessa digitala bilder kommer efter önskemål att skickas ut till den som påtagit sig jobbet att registrera. Läs mer om detta på sidan Projektbeskrivning.

På flera håll har registreringen av döda för delar av perioden 1901-1946 redan skett. Det är viktigt för projektledningen att få vetskap om sådana redan befintliga register, så att dubbelarbete kan undvikas, samt om det finns möjligheter att integrera dessa register i den kommande versionen av Sveriges dödbok. Hör gärna av er direkt till Projektledaren Anna Lena Hultman med frågor och funderingar kring detta.

Välkomna att delta i projektet Namn åt de döda!

Sveriges Släktforskarförbund
Anna-Lena Hultman
Projektledare

RYTTERNE KYRKA

bär på ett anrikt arv

Den stora 1800-talskyrkan i Rytterne efterträder i nedstigande led, två sedan sekler i ruiner lagda föregångare – de båda ödekyrkorna i Stora och Lilla Rytterne.

De båda ödekyrkorna har anor som sträcker sig tillbaka till sent 1100- och tidigt 1200-tal.

Lilla Rytterne kyrkoruin

Rytterne socken, bildades när Stora och Lilla Rytterne socknar slogs ihop i början av 1800-talet. Sammanslagningen innebar en återgång till högmedeltiden, då det bara fanns en socken Rytterne.

Mycket tyder på att det var på 1300-talet som Lilla Rytterne bröts ut och blev en självständig socken.

Den som forskar efter anfäder från Rytterne som är födda före 1800 får söka i kyrkböckerna både för Stora och Lilla Rytterne, för i andra församlingars böcker står det bara Rytterne.

Den nya kyrkan. Redan under 1700-talet stod det klart att de båda gamla kyrkorna måste ersättas. Vid sockenstämman 23 juni 1776 beslöts att det skulle byggas en ny kyrka, men det dröjde ända till nästa sekels andra decennium. Den 31 maj 1819 invigdes den nya kyrkan.

Grunden till kyrkan lades 1816. Arbetet leddes av den er-

farne kyrkobyggmästaren Olof Sjöström från Torsåker. Med församlingens gemensamma insatser, dagsverken och körslor, sköt den stora, nyklassicistiska helgedomen raskt i höjden för att två år senare kunna tas i bruk. 1916 genomgick kyrkan en inre omdanig efter ritningar av stadsarkitekt Erik Hahr i Västerås.

Kyrkans klenod är altarskåpet från Lübeck, daterat omkring 1490, som fanns i Lilla Rytterne kyrka.

Det anses vara ett verk av den store mästaren Henning van der Heyde. I tavlans centrum framställs "Gregorii mässa"- den händelse i vilken påven Gregorius den store i en syn ser Kristi blod förvandlas till vin. Ovanför altaret hänger ett krucifix som är utfört av den i Rytterne boende bildhuggaren Filip Pettersson. Krucifixet skänktes till kyrkan i samband med ombyggnaden 1916, av makarna Sandberg på Hornsvik.

År 1649 skänkte Axel Oxenstierna en herrskapsbänk till Lilla Rytterne kyrka. Den står nu i det norra skeppet och bär hans gemål Anna Åkesdotters initialer – AÅD, samt ätten Bååts vapen.

På den södra sidan står en annan herrskapsbänk, skänkt år 1916 av ätten Ridderstolpe på Fiholms gods. Den bär ättens vapen samt avbildning av de fyra evangelisterna.

Klockorna är från tidigt 1500-tal och kommer från Stora Rytterne kyrka.

Källhänvisning: Västmanlands kyrkor i ord och bild. Hakon Ahlberg, Staffan Björklund.

*Foto och sammanställning
Karin Jyrell*

Höstens klubbaktiviteter

Vid vår första träff var rubriken **”Dum som en ko och klok som en häst”**

Fil.Dr. Magdalena Hellquist berättade kring: **Talesätt och ordspråk om människor och djur.**

Vi fick veta att många talesätt och ordspråk kommer från Bibeln, främst Ordspråksboken.

Djur förekommer ofta och den som det finns mest talesätt om är hunden, både positiva och nega-

tiva. Trots det säger man att hunden är *människans bästa vän*.

Hunden var mannens och katten kvinnans. Ett medeltida svenskt uttryck lyder: *”Hunden skall tjäna mannen och katten frun”*.

Mötet var välbesökt, närmare 50 personer fick lyssna till Magdalenas inspirerande berättelse om djurens betydelse i språkvärlden.

Magdalena Hellquist och en intresserad publik.

Text och foto: Karin Jyrell

Kulturnatten

Lördag 22 september var vi representerade på Västerås Stadsbibliotek, kl. 18.00 – 21.30. Rubriken var: Låna en fackman! Snabbkonsultering av arkitekt, trädgårdsexpert, **släktforskare** eller köksmästare. Första timmen var det inte så många besökare, det vackra vädret gjorde att många gick runt bland de olika aktiviteterna på stan, men sedan kom de i en jämn ström. Frågorna var många om hur man söker efter sina rötter. Tyvärr känner alltför många inte till så mycket om de närmaste leden. Vi fick be dem att ta reda på de uppgifter som är sekretessbelagda, intervjua anhöriga och återkomma. Andra var väl förberedda med uppgifter som vi kunde hjälpa dem med. Vår närvaro var uppskattad och vi återkommer gärna nästa år.

Jourhavande släktforskare

Den 26 september fanns representanter från klubben på plats i släktforskarrummen för att hjälpa medlemmar med deras forskning.

Biblioteket hade fört in det som en aktivitet i sitt veckoprogram. Många hade fångats av rubriken som påminde om kulturnattens. De flesta av besökarna var icke medlemmar, men genom den hjälp vi gav dem hoppas vi från klubben att de kommer med.

Många efterlyser kurser i föreningen regi. Även här stötte vi på samma problem som på kulturnatten, de ville ha fram sekretessbelagda uppgifter.

Historiska kartor

Bengt-Olov Käck från Gävle besökte oss den 4 oktober och berättade om en ny tjänst.

Inom Lantmäteriet pågår sedan några år ett arbete med att

digitalisera de historiska kartorna. Kartor och handlingar skannas och lagras i Arken - Lantmäteriets digitala arkiv.

Här kan den som vill kostnadsfritt studera kartor och akter. Det kommer också att bli möjligt att beställa både digitala och tryckta bilder.

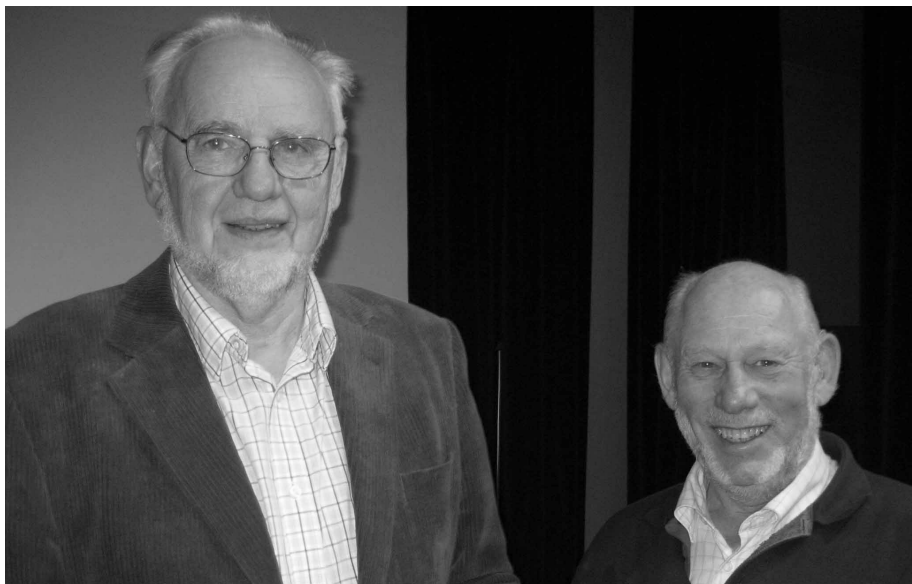
För närvarande finns här kartor från Rikets allmänna kartverks arkiv (RAK) och från Lantmäteristyrelsens kartarkiv (LMS).

Från RAK visades Generalstabskartan, Häradsökonomiska kartan och Ekonomiska kartan.

Från LMS visades skifteskartor och olika uppmätningar från både land och stad. Så småningom kommer också äldre förrättningskartor med tillhörande handlingar från lantmäterimyndigheternas arkiv i hela landet att bli tillgängliga.

Personuppgiftslagen styr hur information som innehåller personuppgifter får användas. Därför begränsas tillgången till de delar som kan tänkas innehålla personuppgifter om nu levande personer och visar här endast material före år 1900. Professionella användare kan dock få direktåtkomst till Arken via Internetjänsten ArkivSök genom att teckna ett avtal med Lantmäteriet.

Hemsidan nås på adressen:
www.lantmateriet.se

Bengt-Olov Käck och Gunnar Björklund samtalande om gamla kartor.

Det kom över 100 personer till hörsalen på biblioteket för att lära mer om gamla kartor

Seder och bruk vid död och begravning

var en lämplig rubrik på vårt oktobermöte. Den stora helgen då vi besöker kyrkogården för att hedra minnet av våra nära och kära inföll ju veckan därpå. Återigen en välbesökt klubbkväll där vi fick lyssna till begravningsentreprenör Bengt Gustafssons mycket intressanta information om sitt arbete. Be-

Likvagn från Himmeta 1910

gravningsbranschen är drygt 100 år, när industrialiseringen kom blev det ett behov av denna verksamhet. Tidigare hade ortens svepgummor en viktig uppgift, de tillkallades omedelbart till den dödes hem för att förbereda den döde för den sista färden. Likaså bysnickaren som skulle göra kistan.

En mycket uppskattad information var hur olika religioner förbereder sina avlidna och de ritualer som sker i bårhuset och på kyrkogården. Borgerlig begravningsceremoni berördes också.

Om regler för vad begravningsavgiften innehåller har Församlingsförbundet tagit fram en skrift, *Vad får jag för min begravningsavgift*. Skriften är till

Bengt Gustafsson

för alla även för den som inte är medlem i Svenska kyrkan.

Karin Jyrell

Sök efter gravar på Internet

På Internet finns det flera ställen där man kan söka efter begravda personer.

På www.finngraven.se finns begravda i Enköping, Karlstad, Lidingö, Söderköping, Södertälje och Trollhättan.

Begravda i Göteborg finns på www.svenskakyrkan.se/goteborg/kgt.

Begravda i Stockholm kan sökas på www.hittagraven.se

Sök gravsatt

www.finngraven.se

Ort:

Förnamn:

Efternamn:

Födelsedatum: AAAA MMDD

Dödsdatum: AAAA MMDD

Gravsättningsdatum: AAAA MMDD

Sortering:

På www.genealogi.se finns Gravstens-sök.

Hitta gravstenar i Sverige

Sedan 1979 pågår en landsomfattande inventering av äldre gravstenar. Här kan du ta del av det aktuella resultatet i form av en databas med uppgift om närmare 60.000 gravstenar, de flesta resta före år 1900.

Sök på gravsatta i Göteborg

www.svenskakyrkan.se/goteborg/kgt

Kyrkogård:

Förnamn: Börjar på Innehåller

Efternamn: Börjar på Innehåller

Födelsedatum: AAAA MMDD

Dödsdatum: AAAA MMDD

Gravsättningsdatum: AAAA MMDD

Gravplatsnummer: T.ex. 71005 00268

Sortering:

I USA finns www.findagrave.com

Här finns även en länk till Social Security Death Index (SSDI), som är ett register över avlidna amerikaner som varit livförsäkrade.

Boktips

Minnets stigar.
En resa bland svenska kyrkogårdar.
Hans Hammarskiöld,
Anita Theorell, Per
Wästberg.

Sök på gravsatta i Stockholm

www.hittagraven.se

Begravningsplats:

Förnamn:

Efternamn: Innehåller Exakt

Födelsedata: AAAA MMDDNNNN söktips *

Dödsdatum: AAAA MMDD

Gravsättningsdatum: AAAA MMDD

Sortering:

Gå direkt till gravplats

Gravplatsnummer: T.ex. "22 1 04A 170" slå upp nummer *

Lösning till läsövning i förra numret sidan 23:

Text ur bouppteckning 1778 vid Åkerbo härad gällande Tullnären Petter Löfdahl.
Värdet är uttryckt i Specie: daler, skilling och runstycken.
1 Riksdaler=48 Skilling.
1 Skilling=12 Runstycken.
Ord som förkortas har en krok/ögla på slutet kallad öglebrytning.

1 st blå Klädes Kappräck Gammal	- 32.-
1 st D ^o bättre med foder owänd	1.16.-
1 st Gl: Söndrig Grön Klädning Råcken af Kläde wäst af Camlotte	1. - -
1 st Gl: grå Klädes Råck, med blått foder	- 24.-
1 st Blå Caml: wäst Gammal	- 16.-
1 st Råck med wäst af blått hemwäf:	
ylle tyg Gammall	- 40.-
1 st Gl Swartt Råck af fint Kläde, näst obruk.	- 8.-
1 st Grof dåck bättre Swartt Klädes Råck	- 24.-
2 st Gl ^a Swärta wästar af ylle tyg	- 16.-
1 st Råck af Isprengt ylle tyg Behållen	- 32.-
1 st Gl fårskinspäls med bh: wallm: öfwerd:	1. - -
1 st Rödsprengd wäst med mässings Knapp:	- 12.-
1 st Rött Klädes Lifstycke	- 8.-
1 st Randigt hemwäfwil Lifstycke	- 12.-
1 st Dito Liftröjia	- 14.8
1 par Gl ^a Swartta Klädes böxor	- 2.-
1 p: D ^o Dito skinböxor	- 4.-
1 st Hwit Hwallmars tröjia	- 18.8
1 p stöflor Halfsulade	- 32.-
1 st snusdosa af mazur	- 2.-
1 st spanskrör med träknapp Silfwer	
Hollk och läderrem	- 32.-
Transport	10. 9.4

Notiser

Arosiana via e-post?

För att minska kopierings- och portokostnaderna, erbjuder vi medlemmarna att få Arosiana som pdf-fil via e-posten f.o.m. 2008. Den blir ganska stor, så det krävs hög bredbandshastighet. Är du intresserad av detta vill vi att du skriver en rad till sven.olby@telia.com

Jourhavande släktforskare

Onsdagarna 23/1, 20/2 och 23/4 kommer det att finnas en hjälpande hand vid datorerna i släktforskarrummet mellan kl. 16 och 19. Personerna har grå västar på sig, och det är bara att gå fram och be om hjälp.

Nya medlemmar

Jan Dahlström
Rödinggatan 9
723 49 Västerås
021 80 33 80

Jan Orraryd
Lodjursvägen 9
722 43 Västerås
021 33 24 81

Björn Rosenqvist
Västra Utanbygatan 8 D
722 16 Västerås
021 12 18 84

Välkommen!

Internetsidor

www.augustana.edu/swenson/genealogy.html

Välj en bit ner på sidan "[För svenskar](#)"

www.mnhs.org

Leder till Minnesota Historical Society och där finns många valmöjligheter. Bl. a. Birth and Death Certificates Index.

Söka efter **emigranter**

<http://www.findmypast.com/passengerListPersonSearchStart.action>

Kungliga **Myntkabinettet**.

Räkna ut värdet

www.myntkabinettet.se/raknare.htm

Räkna ut prisindex

www.scb.se, välj Prisomräknaren

Register till Stocholmsförsamlingarnas kyrkböcker finns nu på

www.ssa.stockholm.se

Klicka först på Våra arkiv i överkanten och sedan Register till kyrkböcker i vänsterspalten.

Läsövning

Klockringningskostnader i Himmeta 1822.

Lösning till läsövningen.

Förteckning på det, som betalas bör för klockor vid begraf.

Tacksägelse ringning	5
Graföppning	5
Uppbärs ringning på hvardags och söndags eftermid- dag ifrån <u>Långbron</u> , <u>Kyrkoherdegårdens Dambacke</u> och <u>Norrgården i Walla</u>	1
ifrån <u>Laggby</u> , <u>Vägs gårdeshörn</u> eller <u>Sörgårds</u> <u>gatan</u>	32
ifrån <u>Väg</u> och <u>Hofslagarebostället</u>	24
ifrån den nya <u>Comminister Byggningen</u>	6

Mall

Nedanstående mall har vi fått av Gunnar Wilén. Den kan vara till hjälp när man skriver av uppgifter från en husförhörlängd. För att kunna hitta tillbaka är det bra att ha fyllt i lämpliga rutorna. Det är meningen att man fyller på nederdelen med så många rader som man behöver.

Namn			Född år		Nr	
Församling		HF bok	År	Sida	GIDnr.	SVAR sidnr
By/gårdsnamn			Rote		Radnr.	Mickrokortnr.
Namn		Född	Församling	Gift	Kom ifrån	Flyttat till
						Övrigt

Adelstitlar

Greve

Härstammar från franskans "grafio". Titeln infördes i Sverige 1561 och är den finaste adelstiteln. Prins och hertig räknas inte som adliga titlar i Sverige. I andra länder följer grevetiteln efter markis. Västgermanerna såg greven som en ämbetsman knuten till kungahuset.

Friherre

Följer rang efter grevetiteln.

Hertig

I Sverige får prinsar landskap som kallas hertigdömen. England har både hertigar som tillhör kungahuset och står utanför detsamma.

Baron

Härstammar från latinets och fornhögtyskans "baro" som betyder man. Titeln har ingen direkt officiell status i Sverige, men ersätter emellanåt friherretiteln.

Lågadel

Detsamma som adel utan några som helst titlar.

Högadel

Endast greve- och friherreätter.

Knapadel

Härstammar från tyskans "Knabe" som betyder gosse och i äldre svenska återfinns ordet "knap" med betydelsen väpnare. Beteckningen avser lågadeln.

Efterlysningar

1. Jag söker uppgifter om garvare Simeon Widinghoffs. Jag har CD-skivan Abraham Abrahamsson Hülpers genealogier och där fann jag namn och data för några av deras barn som var nya för mig.

Jag vet att Simeon Widinghoff föddes 1715 (ev februari 1719) gifte sig 1742-06-20 med Katarina Danielsdotter Hülpers 1720-05-19--1762-07-22.

Simeon Widinghoff drev ett garveri i Västerås under tiden 1742 till sin död 1762-03-08.

Under tiden (1720-1762) som han verkade i Västerås föddes och dog parets 13 barn samt föräldrarna. Alla avled i häftig feber eller okänd sjukdom.

Nu undrar jag var föddes Simeon Widinghoff och vilka var hans föräldrar? Kan någon i klubben ge mig ett tips.

Finns det något hantverksregister i Västerås som kan ha de uppgifter som jag söker?

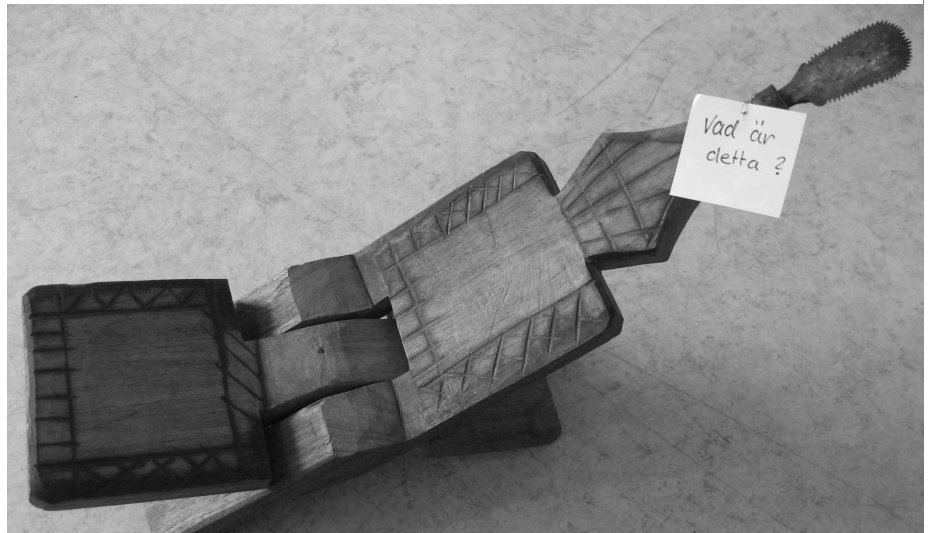
Tacksam för svar

Berne Brodin
berne.brodin@telia.com

2. Kan någon tipsa mig om var bilden till höger är tagen? Kyrkan är ju ganska unik, tror jag. Om det är en kyrka?

Hälsningar

Lennart Andersson
karl.lennart-andersson@spray.se

3. Ovanstående pryl är utställd i en butik i Arboga. Är det någon som har ett förslag på vad den skall användas till? *Sven Olby*

4. Jag forskar om ett dråp, som hände i Haverö socken i Ånge kommun år 1897. Det är mannen som blev dräpt jag inte kan hitta någonstans. I domboken står bara vad han hette (**Jonas Petter Nordin**) och att han vistats i socknen i sju eller åtta år och att han vid tiden för sin död arbetade i skogen och bodde på gården där han blev dräpt. I dödboken står att han är omkring 35 år och kommer från Västerås. Jag har sökt på alla tänkbara sätt, ändrat namnet något, sökt från året 1862 i tidsspann om -5 till +5 år i fö-

delsebok från Västerås, men inget har kommit fram. Mannen ifråga var heller inte skriven i Haverö socken under åren vilket försvårar ytterligare. Det var först vid dödstillfället han skrevs in som inflyttad till socknen! Jag undrar om ni vet var jag kan vända mig?

Tack på förhand

Märit Norgren
Furumovägen 9
841 33 Ånge
Tel. 076-829 33 80

Då prästänkan följde med pastoratet

Några anteckningar från konservationens tidevarv.

Ännu gömmes i byarna en och annan prästgård av vördnadsbjudande ålder. De präglas av idyll och hemtrevnad, men den stämning, som vilar över dem får icke förleda oss att tro, att enbart lycka och glädje härskat här. Kunde murarna tala skulle de berättat icke blott om lyckligt familjeliv och arbetsglädje utan även om kamp och strid, brusten lycka och svikna förhoppningar.

Dessa mörka sidor i de gamla prästgårdarnas och de gamla prästfamiljernas historia får sökas främst i hårda tider, men även till icke ringa del i konservationen eller det egendomliga bruk, att när en kyrkoherde dog skulle den som fick pastoratet även övertaga familjen, gifta sig med änkan eller en dotter eller om han ej ville gå med därpå, ge familjen ett årligt underhåll. För vår tid och vår syn på saker och ting låter det egendomligt att närmaste vägen till ett pastorat var för sökanden att gifta sig med företrädarens änka eller dotter. Så var emellertid verkliga förhållandet ända från reformationen, som gav parterna rätt att gifta sig, och fram till slutet av 1700-talet.

Prästämbetena voro alltså så gott som ärfylliga fast på kvinnolinjen. Systemet var föga tilltalande, men hade sin orsak i tidsförhållandena. Det var icke så

mycket med de feta pastoraten på den tiden. Prästerna levde ofta under torftiga omständigheter och då familjefadern dog och efterlämnade familj, stod den vanligen på bar backe, om den skulle lämna prästgården. Församlingsborna måste då träda emellan och ta hand om familjen, men de voro vanligen så sluga, att de överförde försörjningsplikten på efterträdaren, antingen denne nu ville gifta sig med änkan eller en giftasvuxen dotter eller ge dem årligt underhåll. Skyldigheten att konservera prästhuset blev rätt snart en självskrivnen lag, som både biskop och konung böjde sig för och godkände. Och prästänkan själv höll alltid styvt på sin hävdvunna rättighet att bli konserverad och skydde icke att taga till make vem det vara må, som sökte pastoratet. Stundom överlät hon dock privilegiet till en giftasvuxen dotter med hopp om att själv få bo kvar på undantag.

Den unge prästman, som fika-de efter ett pastorat, ställdes alltså inför provande svårigheter. Då lediga prästtjänster, där konservation ej kom ifråga voro få och översvämmades av sökande. De andra drog man sig för i det längsta. Det var inga ljusa framtidsdrömmar för en ungdomlig magister att gifta sig med en gammal prästänka, som vandrade

vid gravens rand, men kanske ändå kunde leva i många Herrans år. Hade han därtill en hjärtans kär, måste han svika sin tro och loven, såvida han icke föredrog det hårda ödet att under hela sitt liv skjutas omkring såsom hjälppräst från det ena pastoratet till det andra. Något eget hem blev under sådana omständigheter icke att tänka på.

Konservationen drev alltså en oerhörd mängd präster till att vid sitt giftermål låta personligt tycke vika för ekonomiska fördelar. Att härvidlag tala om öppen hustruhandel är kanske hädiskt, men konservationen var i alla fall en affär, som icke var uppmuntran-de. Visserligen fingo hundratals präster runt om i landet härigenom sitt pastorat och lika många prästfamiljer sin bärgning, men äktenskap grundade på dessa beräkningar tyda icke på varmare känslor.

Dock får konservations-skyldigheten icke dömas allt för hårt. Den var en frukt av hårda tider och får ses från en annan synvinkel än vår. Det finnes även många bevis för att äktenskap grundade genom konservation, blivit lyckliga. Man resignerade och fann sig i ödet.

Sammandrag från AnGripen

Prenumerera på Släkthistoriskt Forum

Sveriges släktforskare har en alldeles egen tidskrift. Den utkommer med fem välmatade nummer per år. Här finns nästan allt du som släktforskare behöver läsa - spännande artiklar om forskning, källor och metoder, reportage från arkiv och bibliotek, intervjuer med kända och okända, tips och råd, insändare, debatt, nyheter från förbundet och dess medlemsföreningar och mycket mer. Du kan efterlysa försvunna förfäder i vår frågespalt, eller kanske fynda på vårt varutorg.

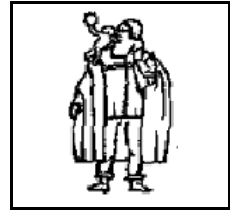
Redaktör är *Hans Egeskog*.

Beställer du via klubben får vi en liten bonus. Prenumerationen kostar 210 kr/år

Avsändare:
Västerås Släktforsarklubb
c/o Sven Olby
Ragnarökgatan 12
723 55 Västerås

FÖRENINGSBREV **B**

SVERIGE

PORTO BETALT

Vårens program

Att vara kvinna i 1800-talet samhälle. Barnafödande. Utomäktenskapliga barn.

Torsdag den 24 januari kl. 18.00 i Kyrkbacksgården, Elsa Celsing rummet.

Fil. Dr. Iréne Artaeus kommer och berättar.

Anmälan senast 20/1 till Karin Jyrell tel. 021-84 15 88 eller e-post: karin.jyrell@tele2.se

Problemlösarkväll

Torsdag den 21 februari kl. 18.00 i Kyrkbacksgården, Wallinsalen.

Vi samlas över en fika och delar med oss av vår samlade kunskap.

Datorer med databaser och Internetuppkoppling kommer att finnas på plats.

Anmälan senast 17/2 till Sven Olby tel. 021-204 94 eller e-post: sven.olby@telia.com

Släktforskningens dag

Lördag den 15 mars kl. 10-16

Öppet hus i forskarrummen på Stadsbiblioteket i Västerås.

Vi försöker hjälpa nya och gamla släktforskare att lösa olika problem.

Ingen föränmälan.

Kallelse till Årsmöte

Torsdag den 27 mars kl. 18.00 i Kyrkbacksgården, Wallinsalen.

Dagordning medföljer nästa nummer av Arosiana.

Motioner bör vara inlämnade senast 15 februari.

Efter årsmötesförhandlingarna, **Historiska kartor berättar om Västerås.**

Kartor från 1688 till 2007. Lantmäteriförvaltningen presenterar sin webbtjänst.

Anmälan senast 23/3 till Ingemar Widestig tel. 0220-127 90 eller

e-post: ingemar.widestig@telia.com

I mitten av april planerar vi att ha information för **nya medlemmar.**

Personlig inbjudan kommer att skickas ut.

Vårresa

Lördag den 17 maj planerar vi en utflykt till Strömsholms slott.

Samåkning i egna bilar eftersom busshyran har blivit alltför hög.

Mer information kommer i nästa nummer av tidningen.

Välkommen!